

Guillem

«És una història d'un assassinat de l'extrema dreta a la València dels primers anys 90, sí. Però és molt més que això»

Núria Cadenas ha escrit un llibre (Guillem, Ed. Amsterdam) que tothom hauria de llegir. S'hi explica, amb una gran destresa i eficàcia narrativa, el cas de Guillem Agulló. He de confessar que m'ha costat obrir el llibre: aquest cas fou la nostra socialització política primerenca. Vam aprendre moltes coses que no oblidarem. Sobre nosaltres i sobre l'extrema dreta. Sobre la violència.

Però també, o sobretot, sobre la policia (les càrregues, les detencions, les identificacions), sobre la justícia (la humiliació, la impunitat) i sobre la premsa de dretes (les mentides, el discurs d'odi, la manipulació sense límits). Vam experimentar la impunitat, la impotència i l'odi en primera persona amb 14, 15, 16 anys. I no ens n'hem oblidat. Però això forma part de la nostra història particular.

El que explica el llibre va molt més enllà d'això. És una història d'un assassinat de l'extrema dreta a la València dels primers anys 90, sí. Però és molt més que això. És un retrat cru i descarnat de la connivència de la dreta i l'extrema dreta a Espanya. La dreta política, però sobretot la dreta infiltrada als aparells de l'estat i als mitjans de comunicació.

Al llibre s'hi pot resseguir amb detall l'actitud de provocació constant de la policia nacional, dels jutges i jutgesses que va permetre un judici injust i humiliant, del diari Las Provincias, que va manipular tant com va poder per convertir la víctima en botxí i els botxins en víctimes, i dels grups d'extrema dreta que després de l'assassinat seguien perseguint i amenaçant amics i familiars de Guillem.

La memòria de tot allò va bé, molt bé, per entendre millor algunes de les coses que passen avui. Especialment, sobre les relacions entre la dreta i l'extrema dreta a Espanya, i sobre la infiltració de l'extrema dreta en els aparells de l'estat. Quan algú es sorprèn pels pactes de PP i Cs amb Vox només ho pot fer des de la ignorància sobre la naturalesa profunda de la dreta espanyola i de l'estat profund espanyol, i les seves continuïtats ideològiques, culturals i familiars amb el franquisme.

I per això sempre ha trobat complicitats i connivència en la dreta majoritària, a la policia i a la justícia. En trobava quan era políticament minoritària i, encara més, en troba ara que té una expressió electoral pròpia i molt potent. Aquest llibre és un bon exemple de com la història ens ajuda a entendre el present.